

НАСТАВНО НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На седници Наставно научног већа одржаној 30. 12. 2014, изабрани смо у комисију за оцену и одбрану докторске тезе кандидаткиње Миље Стијовић под називом „МУЗЕЈ ТОМЕ РОСАНДИЋА У БЕОГРАДУ“. Комисија, након стицања увида у приложену докторску тезу, даје следећи:

РЕФЕРАТ О ЗАВРШЕНОЈ ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Основно подаци о кандидату и дисертацији

Кандидаткиња Миља Стијовић (27.1.1987), дипломирала је на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду 2009. године као студент генерације са темом „Знак питања за београдске кафане“ код ментора доцента др Драгана Булатовића. У периоду од 2010. до 2014. године била је ангажована као сарадник у настави на предметима Музеологија и Историјски модели музеализације код ментора доцента др Ненада Радића, при Семинару за музеологију и херитологију Одељења за историју уметности. Завршена докторска дисертација под називом „МУЗЕЈ ТОМЕ РОСАНДИЋА У БЕОГРАДУ“, рађена код ментора доц. др Ненада Радића, обима је 230 страна: 109 страна расправног ауторског текста; 10 страна литературе и 118 страна прилога. Литература обухвата све релевантне и најрецентније стручне публикације из области музеологије, историје уметности (архитектуре, сликарства, скулптуре и фотографије) и културне историје. На крају рада кандидаткиња је саставила и приложила драгоцену библиографију о животу и делу Томе Росандића која обухвата период од 1906. до 1962. године.

2. Предмет и циљ дисертације:

Предмет проучавања докторске дисертације Миље Стијовић је кућа и атеље једног од најистакнутијих југословенских вајара двадесетог века Томе Росандића (1878-1958), коју је 1955. године уметник поклонио граду Београду и која је његовом жељом претворена у „Музеј Томе Росандића“ 1963. године. Са једне стране, циљ дисертације био је да се на основу истраживања примарне грађе (архитектонског плана, инвентара и друге музејске документације) и уметничких дела Томе Росандића, реконструише аутентичност амбијенталне целине његове породичне куће и атељеа и открије до које мере је она у процесу музејске трансформације, шездесетих година двадесетог века, успешно очувана. Са друге стране, циљ је био и да се анализом већ познатих и ново откривених историографских података о уметнику, његовом приватном и јавном животу, као и његовим уметничким делима, пружи ново тумачење његовог изузетног значаја за историју српске и југословенске скулптуре. У том контексту кандидаткиња Миља Стијовић је интерпретирала „Музеј Томе Росандића“ као комплексну наративно-визуелну целину која потврђује значај идеје куће/музеја уметника као тоталног уметничког дела.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању:

Полазиште дисертације је било усмерено на разматрање специфичности породичне куће и атељеа и њеног богатог садржаја који је био претворен у музејски простор у јасно дефинисаним друштвено политичким околностима, а који се данас, у складу са препорукама Међународног савета музеја (ICOM), типолошки дефинише као кућа–музеј. Кандидаткиња је, користећи се теоријским и практичним искуствима музеологије када су у питању посебности оваквих музеја, успешно реконструисала и доказала вредност историјске аутентичности, како оне која је претходила трансформацији у музејски простор, тако и аутентичности оваквог историјског модела музеализације.

4. Кратак опис садржаја дисертације:

Дисертација је подељена у три основна поглавља која тумаче простор, уметничка дела и предмете који су сачувани, рад и живот уметника и

биографију, која се састоји из биографског, уметничког и музеографског дела. Прво поглавље *Кућа* прати развој уметника, његово младалачко трагање за уметничким исказом и приватним простором, жену у његовом атељеу, настајање идеје о кући све до њене реализације.

Друго поглавље *Атеље* у кратком осврту се бави уметничким делима Томе Росандића, наглашавајући поред маузолеја за породицу Петриновић, његова два значајна дела *Играли се коњи врани* и *Ессе homo*, која чине уједно и засебна поглавља. Овај део се симболично завршава са *Ессе homo*, представљајући кроз скулптуру, која заузима централно место на уласку у музеј, самог вајара и његову личност, његов однос према друштвеним и историјским збивањима, сумирајући награде и признања која су уследила после Другог светског рата.

Треће поглавље *Музеј* бави се свим специфичностима које овај музеј чине јединственим. Део поглавља је посвећен легатима у Србији, уз кратак преглед регулативе како би се осветлио овај вид културне баштине. Кроз примере сличних музеја у региону и свету, пружена је могућност компаративне анализе са музејом Томе Росандића.

Кандидаткиња је на крају указала и на основе за ревитализацију „Музеја Томе Росандића“.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације:

Кандидаткиња је у дисертацији уочила специфичност феномена куће–музеја као ”храма сопства” уметника и успешно, користећи се теоријским знањем и практичним искуствима музеологије, указала и интервенисала на постојећем биографском, историјско-уметничком и музеолошком материјалу и пружила ново тумачење како дела, тако и музеја Томе Росандића. Дисертација представља самостални рад на овој до сада необрађиваној теми, нови и оригинални допринос анализе дела Томе Росандића кроз тезу о музеју као тоталном уметничком делу.

6. Закључак:

Ценећи да је кандидаткиња Миља Стијовић у својој докторској дисертацији „МУЗЕЈ ТОМЕ РОСАНДИЋА У БЕОГРАДУ“ успешно савладала ову обимну,

захтевну и сложену тему, да је текст дисертације у свему урађен према одобреној пријави дисертације, те да је текст дисертације оригинално и самостално научно дело, комисија предлаже да кандидаткиња приступи усменој одбрани дисертације.

Др Лидија Мереник, редовни професор,
Филозофски факултет Универзитета у Београду

Др Драган Булатовић, доцент,
Филозофски факултет Универзитета у Београду

Др Ненад Радић, ментор, доцент,
Филозофски факултет Универзитета у Београду